

Nota van Antwoord aangaande de zienswijzen die ingediend zijn op de ontwerp-besluiten en het MER inzake het Beter Benutten van de Bestaande 380 kV-hoogspanningsverbinding Diemen-Lelystad

1. Inleiding

TenneT is voornemens om de capaciteit van de hoogspanningsverbinding tussen Diemen en Lelystad te verhogen van 2,5 kA (kilo Ampere) naar 4,0 kA. In de basis betreft dit het ophangen van nieuwe geleiders met een hogere capaciteit dan de huidige geleiders. De nieuwe geleiders zijn qua omvang, gewicht en aantal gelijk aan de bestaande geleiders. Tevens heeft TenneT een constructieve controle uitgevoerd. Op basis daarvan is gebleken of en in/bij welke mast aanpassingen nodig zijn aan de constructie en/of fundering.

De capaciteitsverhoging is nodig vanwege de toename van het aanbod van en de vraag naar elektriciteit en door de grote pieken in de transportbehoefte die opwekking in de vorm van zon en wind met zich meebrengt.

De opwaardering van de hoogspanningsverbinding tussen Diemen en Lelystad vormt een onderdeel van het programma 'Beter Benutten Bestaande 380 kV (kilo Volt) verbindingen'. Dit programma richt zich – zoals de naam al aangeeft – op het opwaarderen van bestaande 380 kV-hoogspanningsverbindingen.

Vanwege het nationale belang van de hoogspanningsverbinding is de minister van Economische Zaken en Klimaat – samen met de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties - verantwoordelijk voor de ruimtelijke inpassing van de hoogspanningsverbinding en de coördinatie en afstemming van de benodigde vergunningen.

De ontwerp-omgevingsvergunningen en besluiten hebben van vrijdag 11 december 2020 tot en met donderdag 21 januari 2021 ter inzage gelegen. In deze periode zijn er door het ministerie van EZK en TenneT drie digitale informatiebijeenkomsten voor belangstellenden gehouden, op donderdag 7 januari, dinsdag 12 januari en donderdag 14 januari 2021. Tijdens de informatiebijeenkomsten is er informatie verstrekt over de werkzaamheden en de planning van de werkzaamheden, de effecten van de werkzaamheden op het magneetveld van de hoogspanningsverbinding en de mogelijkheden om zienswijzen in te dienen.

Er zijn 8 zienswijzen ingediend. Geen van de zienswijzen heeft tot een aanpassing van de vergunning geleid. In paragraaf 2 vindt u een korte samenvatting en een reactie op de zienswijzen. In de bijlage vindt u de ingediende zienswijzen.

2. Reactie op zienswijzen

Nr.	Samenvatting zienswijze	Antwoord	Effect op een vergunning
051a	Volgens indiener is het uitgangspunt van de vergunningaanvraag dat alle bomen op de locaties van de werkterreinen, lierplaatsen en toegangswegen door TenneT gekapt kunnen worden. Indiener vraagt om compenserende maatregelen.	Alhoewel het inderdaad de bedoeling is om alle vegetatie te verwijderen die een obstakel vormt bij het uitvoeren van de werkzaamheden, is het zeker niet de bedoeling om alle vegetatie te verwijderen. Het kappen en snoeien van bomen en ander groen op de werkterreinen wordt volgens TenneT zo veel mogelijk beperkt en welke vegetatie een obstakel vormt, wordt bij uitvoering per werklocatie nader beschouwd. Het kappen van houtopstand is evenwel geen	Geen effect

		<p>onderdeel van de vergunningsaanvraag en is daarom geen toetsingskader voor vergunningverlening. In opdracht van TenneT worden na afloop van de werkzaamheden de werkkerreinen en bouwwegen hersteld. Hierover zijn afspraken gemaakt tussen gemeenten, grondeigenaren en TenneT.</p>	
051b	<p>Indiener vreest voor geluidsoverlast en schade als gevolg van heien en vrachtverkeer en verzoekt om het vooraf vrij maken van geld voor schadevergoeding.</p>	<p>Op grond van artikel 8.3 van het Bouwbesluit 2012 zijn de werkzaamheden aan maximale geluidnormen gebonden.</p> <p>TenneT heeft er voor gekozen om te gaan boren en niet te gaan heien (zie bijlage 6, funderingsrapport, van de vergunningaanvraag gemeenten). Boren veroorzaakt minder overlast (geluid, trillingen) dan heien. Met de betrokken gemeenten zijn door TenneT afspraken gemaakt over het beperken van overlast door bouwverkeer. Door te kiezen voor speciale bouwroutes wordt de overlast zo veel mogelijk beperkt. Daarnaast heeft TenneT met de aannemer afspraken gemaakt om overlast door geluid en trillingen zoveel mogelijk te beperken door bijvoorbeeld de inzet van geluidsarme aggregaten.</p> <p>Met de betrokken gemeenten zijn door TenneT verder afspraken gemaakt over het herstel van eventuele schade aan openbare infrastructuur. Dit is in principe via het civiele recht gereguleerd.</p> <p>Indien de bouw- en aanlegwerkzaamheden onverhoopt zouden leiden tot schade aan bijvoorbeeld gronden van omwonenden als gevolg van de werkzaamheden, dan zal TenneT c.q. de aannemer van TenneT deze schade vergoeden.</p>	Geen effect
051c	<p>Had de reductie van magneetvelden door fase-optimalisatie niet eerder kunnen plaatsvinden?</p>	<p>Mogelijk had dit gekund, maar daar is niet voor gekozen. TenneT is wettelijk (of op basis van het beleidsadvies magneetvelden) niet verplicht om fase-optimalisatie toe te passen bij bestaande</p>	Geen effect

		hoogspanningslijnen (die niet worden opgewaardeerd).	
051d	Wat gebeurt er om de overlast van geluid en trillingen te beperken?	TenneT heeft er voor gekozen om te gaan boren en niet te gaan heien. Boren veroorzaakt minder overlast (geluid, trillingen) dan heien. Daarnaast heeft TenneT met de aannemer afspraken gemaakt om overlast door geluid en trillingen zoveel mogelijk te beperken door bijvoorbeeld de inzet van geluidsarme aggregaten. (zie ook antwoord bij 51b)	Geen effect
051e	Enkel financiële overwegingen hebben een rol gespeeld.	TenneT is vanuit haar wettelijke taak verplicht om zo kostenefficiënt mogelijk te werken. Het aanleggen van een nieuwe hoogspanningslijn is geen redelijk alternatief voor verzwaring van de lijn.	Geen effect
051f	Waarom wordt er niet voor een ander tracé gekozen? Indiener geeft aan dat gelet op de lange termijn beter gekozen kan worden voor een nieuw tracé. Als alternatief wordt een route om Almere heen voorgesteld, omdat hierbij volgens indiener sprake is van minder gehinderden. Concreet worden de volgende tracés voorgesteld: - via Almere Stad en Haven en richting oosten; - langs de IJmeerdiijk door het IJsselmeer en vanaf de Hollandse brug naar Lelystad.	De kosten van een nieuw tracé zijn vele malen hoger dan de kosten van verzwaring van het huidige tracé. TenneT heeft hoe dan ook het recht om de bestaande hoogspanningsverbinding ongewijzigd in stand te houden. Op TenneT rust de wettelijke taak om zo kostenefficiënt mogelijk invulling te geven aan de vraag naar transportcapaciteit voor hoogspanning en daarbij ook rekening te houden met toekomstige ontwikkelingen. De keuze of het beste aan deze vraag kan worden voldaan met de verzwaring van de huidige verbinding of met een nieuw tracé ligt bij TenneT. Indiener erkent dat een nieuw tracé duurder zal zijn. In de context van de onderhavige besluitvorming is relevant of het correct bestemmen en verzwaren van de hoogspanningsverbinding op het huidige tracé stuit op zodanig onoverkomelijke bezwaren vanuit oogpunt van ruimtelijke ordening, milieu en natuur dat dit niet kan worden toegelaten. Deze afweging heeft plaatsgevonden, waarbij is geconcludeerd dat dit niet het geval is. Indiener lijkt te impliceren dat een afweging omtrent een nieuw tracé	Geen effect

		<p>enkel een kwestie is van de aanwezigheid van andere gehinderden / omwonenden nabij een nieuw tracé, maar dat is niet correct. Voor wat betreft een alternatief tracé spelen tal van aspecten een rol.</p> <p>Deze aspecten zijn in de milieueffectrapportage beschouwd en indiener geeft niet aan om welke reden deze beschouwing voor de door hem voorgedragen alternatieven tot een andere conclusie zouden kunnen leiden.</p>	
051g	<p>Als gevolg van fase-optimalisatie neemt het aantal woningen in de magneetveldzone van de hoogspanningslijn met 26% af. Kan dit betekenen dat de sterkte van het magneetveld bij de andere woningen toeneemt?</p>	<p>In opdracht van TenneT is door DNV GL onderzoek uitgevoerd naar het magneetveld van de hoogspanningslijn, voor en na het toepassen van fase-optimalisatie (zie het rapport "<i>Bepaling gevoelige bestemmingen bij lijnverzwaring en klokgetaloptimalisatie</i>", dat in deel B van het MER opgenomen is.) Uit het onderzoek van DNV GL blijkt dat het aantal woningen in de magneetveldzone (waar de blootstelling 0,4 microtesla of meer bedraagt) door fase-optimalisatie met 26% afneemt. Ook is onderzocht wat dit betekent voor de sterkte van het magneetveld. Hieruit blijkt dat de sterkte van het magneetveld bij de woningen afneemt. Alleen recht onder de hoogspanningslijn en bij een kruising met een 10 kV verbinding neemt het magneetveld iets toe. Daar liggen echter geen woningen.</p> <p>Overigens is de sterkte van het magneetveld (in de magneetveldzone) in het kader van het beleidsadvies voor magneetvelden niet relevant. Op basis van literatuuronderzoek en metaonderzoek adviseert de Gezondheidsraad blootstelling te beperken tot maximaal 0,4 microtesla. Er kan volgens de Gezondheidsraad geen uitspraak worden gedaan over een daadwerkelijke toename van het gezondheidsrisico bij blootstellingen boven de 0,4 microtesla (<i>"Hoogspanningslijnen</i></p>	Geen effect

		<i>en gezondheid deel I: kanker bij kinderen”, nr. 2018/08, p. 24).</i>	
070a	Het besluit gaat niet in op de gevolgen voor omwonenden van de capaciteitsverhoging van de hoogspanningslijn, waaronder de straling, waardevermindering van de woningen, de perceptie van toekomstige kopers en de esthetische situatie na afloop van de werkzaamheden.	<p>Het milieueffectrapport (MER) gaat uitgebreid in op de effecten van verzwaring van de lijn voor omwonenden.</p> <p>Uit het MER en het achterliggende rapport van DNV GL blijkt dat het magneetveld van de hoogspanningsverbinding smaller wordt, zie ook de beantwoording van de zienswijze bij 51g. Het beleidsadvies m.b.t. magneetvelden is nadrukkelijk niet bedoeld als een verbod op wonen in de magneetveldzone, zoals soms gedacht wordt.</p> <p>De verzwaring van de kabels en de hoogspanningsmasten leidt tot marginale wijzigingen in het aanzicht. Na afloop van de werkzaamheden zal er vrijwel geen verschil te zien zijn tussen de huidige hoogspanningslijn en de nieuwe situatie.</p> <p>Er is geen aanleiding om te veronderstellen dat de werkzaamheden zouden kunnen leiden tot aantasting van de marktwaarde van woningen in de omgeving.</p>	Geen effect
070b	Er wordt omwonenden geen schadeloosheid in het vooruitzicht gesteld.	<p>Zoals aangegeven onder 70a is er geen aanleiding om te veronderstellen dat de werkzaamheden tot waardevermindering leiden van aan- en omliggend onroerend goed.</p> <p>Indien de bouw- en aanlegwerkzaamheden zouden leiden tot schade aan bijvoorbeeld gronden van omwonenden als gevolg van de werkzaamheden, dan zal TenneT deze schade vergoeden.</p>	Geen effect
070c	Het was niet voorzienbaar dat er een capaciteitsvergroting zou plaatsvinden van de hoogspanningsverbinding. Verder is nu sprake van een risico op een verdere capaciteitsvergroting in de toekomst.	Het wonen in de nabijheid van (hoofd)infrastructurele voorzieningen sluit het risico in dat deze als gevolg van autonome maatschappelijke ontwikkelingen zullen worden uitgebreid of aangepast. Indiener spreekt zichzelf ook tegen door enerzijds uitbreiding niet voorzienbaar te	Geen effect

		<p>achten op het moment van verwerving van zijn woning, maar (inmiddels) wel rekening te houden met toekomstige capaciteitsuitbreidingen.</p> <p>Alhoewel zoals aangegeven andere veranderingen en capaciteitsvergrotingen van het tracé nimmer kunnen worden uitgesloten, kunnen op dit moment evenwel geen uitspraken worden gedaan over de toekomst.</p>	
070d	Indiener stelt nadelige gezondheidseffecten te ondervinden van de capaciteitsvergroting.	Verwezen wordt naar de beantwoording bij 51g.	Geen effect
070e	Waarom wordt het gedeelte van het tracé tussen mast 056 en 065 niet ondergronds gerealiseerd?	Ondergrondse aanleg is geen redelijk alternatief vanwege de hoge kosten. Deze zijn ongeveer acht keer zo hoog in vergelijking tot de kosten van de huidige werkzaamheden. TenneT heeft de wettelijke taak om zijn werkzaamheden zo doelmatig mogelijk uit te voeren. Bovendien is ondergrondse aanleg vanuit het oogpunt van leveringszekerheid niet mogelijk. Het herstellen van storingen bij ondergrondse 380 kV kabels duurt lang in vergelijking met het herstellen van storingen bij bovengrondse lijnen. Om die reden heeft het kabinet er voor gekozen om cruciale 380 kV-hoogspanningsverbindingen in Nederland niet ondergronds te leggen. De verbinding Diemen – Lelystad is een cruciale verbinding, omdat deze onderdeel uitmaakt van de landelijke 380 kV-ring. Dat is de ruggengraat van de Nederlandse elektriciteitsvoorziening.	Geen effect
081a	Indiener stelt dat de magneetveldsterkte in specifieke situaties groter wordt en dat de sterkte van het magneetveld geen aspect van afweging is.	Dit is correct. De sterkte van het magneetveld neemt niet toe ter plaatse van woningen. Door fase-optimalisatie neemt het aantal gevoelige bestemmingen in de specifieke zone af. Verwezen wordt naar 51g.	Geen effect
081b	Indiener stelt dat de huidige verbinding afgeschreven is en dat bij de keuze voor de capaciteitsuitbreiding, op grond van het programma 'Beter benutten', mogelijke gezondheidsrisico's	De verbinding kan allerminst als afgeschreven worden beschouwd, onder meer gegeven de omstandigheid dat de bestaande masten en fundaties enkel worden aangepast en niet integraal (dienen te) worden vervangen. De	Geen effect

	<p>ondergeschikt zijn gemaakt aan financiële overwegingen.</p>	<p>capaciteitsvergroting wordt niet ingegeven vanwege een noodzaak voor vernieuwing of onderhoud, maar vanwege de noodzaak voor het vergroten van de transportcapaciteit.</p> <p>Mogelijke gezondheidsrisico's zijn afgewogen binnen de context van de besluitvorming. Verwezen wordt ook naar 51f.</p>	
081c	<p>Indiener maakt bezwaar tegen de gevolgde procedure en vraagt aan TenneT om – alvorens de werkzaamheden te starten - de bewoners binnen de huidige magneetveldzone volledig te informeren over de wijziging van het magneetveld en hun de gelegenheid te geven om maatregelen te treffen.</p>	<p>Vooropgesteld dient te worden dat onderhavige besluitvorming niet onder verantwoordelijkheid van TenneT plaatsvindt, los van de invulling die TenneT geeft aan haar rol van betrokkene in het gebied. In deel 2 van het MER is het rapport "<i>Bepaling aantal gevoelige bestemmingen bij lijnverzwaring en klokgetaloptimalisatie</i>" van DNV GL opgenomen, waarin aangegeven staat op welke wijze het magneetveld van de 380 kV-hoogspanningsverbinding Diemen-Lelystad wijzigt als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden. Uit dit rapport blijkt dat door de werkzaamheden het aantal woningen dat in de magneetveldzone ligt met 26% afneemt. Ook neemt de sterkte van het magneetveld bij alle woningen die in de magneetveldzone liggen af. Op verzoek van de Commissie voor de MER is aan de omgevingsvergunning strijdig gebruik bijlage 2 toegevoegd, waaruit blijkt welke woningen na uitvoering van de werkzaamheden niet meer in de magneetveldzone zullen liggen.</p> <p>De voorgestelde werkzaamheden passen binnen het beleidsadvies m.b.t. magneetvelden, dat stelt dat wijzigingen aan bestaande hoogspanningslijnen, waarbij het aantal gevoelige bestemmingen in het magneetveld niet toeneemt, niet bezwaarlijk zijn.</p> <p>Door het ministerie van EZK en TenneT zijn gedurende de ter inzage legging van de besluiten drie (i.v.m. Corona: digitale) informatieavonden gehouden, waar uitgebreid is ingegaan op de</p>	Geen effect

		gevolgen van de werkzaamheden op het magneetveld. Door middel van een brief zijn de bewoners die binnen de magneetveldzone wonen door TenneT geïnformeerd over de vergunningaanvragen en de informatieavonden. Ook heeft er een publicatie in de Staatscourant en de huis-aan-huisbladen gestaan. Op grond hiervan wordt geconcludeerd dat omwonenden van de hoogspanningslijn voldoende in de gelegenheid zijn gesteld om informatie m.b.t. de gevolgen van de werkzaamheden op het magneetveld tot zich te nemen.	
081d	Omwonenden dienen in de gelegenheid te worden gesteld om al dan niet te accepteren dat zij aan een andere magneetveldsterkte worden blootgesteld als in de huidige situatie.	Indien vanwege de hoogspanningsverbinding en/of de capaciteitsvergroting sprake zou zijn van onaanvaardbare gezondheidsrisico's, dan zou dat aanleiding vormen voor andere besluitvorming. Dat is echter niet het geval. Verwezen wordt naar 51f en 51g. De stelling dat omwonenden als gevolg van onderhavige besluitvorming zouden moeten uitkijken naar een nieuwe woning kan niet worden onderschreven. Het beleidsadvies inzake magneetvelden kent geen verbod op wonen binnen de magneetveldzone.	Geen effect
083a	Indiener wijst erop dat in het MER zowel gesproken wordt over een ontwerpstroom van de huidige verbinding van 2,5 kA als 2,8 en 3,0 kA. Waar zijn deze verschillen op gebaseerd?	De genoemde ontwerpstroom van 3,0 kA betreft niet de verbinding Diemen-Lelystad, maar een andere verbinding binnen het programma Beter Benutten. De capaciteit van de verschillende verbindingen binnen Beter Benutten verschilt. De ontwerpstroom van de verbinding Diemen-Lelystad is 2,5 kA. De maximale stroomwaarde van de geleiders in de verbinding Diemen-Lelystad is 2,8 kA.	Geen effect
083b	Indiener vraagt zich af of het effect van de reductie van de magneetveldzone wel aan de orde is als wordt uitgegaan van 2,8 kA in de huidige situatie of van een hogere maximale stroomwaarde ten opzichte van de beoogde ontwerpstroomwaarde van 4 kA.	In plaats van de ontwerpstroom van de verbinding (van 2,5 kA) wordt de maximale stroomwaarde van de geleiders gebruikt voor de berekening van de magneetveldzone, conform de rekenmethode van het RIVM. Deze rekenmethode geldt voor alle hoogspanningslijnen in Nederland. Dit is dus ook gebeurd voor de beoordeling van de	Geen effect

		magneetveldzone voor en na realisatie van de capaciteitsvergroting.	
083c	De jaargemiddelde rekenstroom is volgens indiener in 6 jaar toegenomen van 358 A naar 784 A. Hoe gaat deze zich ontwikkelen in de komende 12 jaar? Kan TenneT het jaargemiddelde belastingpercentage van de lijn gaan communiceren met omwonenden?	Hoe de jaargemiddelde belasting zich in de toekomst ontwikkelt, is niet te voorspellen (in 2019 was de jaargemiddelde belasting van de verbinding Diemen-Lelystad bijvoorbeeld 22%). Het komt slechts zeer sporadisch voor dat de jaargemiddelde belasting van 380 kV-hoogspanningsverbindingen boven de 30% ontwerpvermogen reikt. Dit is de reden dat het RIVM in haar rekenmethode voor de magneetveldzone een bovengrens hanteert van 30% van het ontwerpvermogen. Geïnteresseerde omwonenden kunnen het jaargemiddelde belastingpercentage van een hoogspanningslijn opvragen bij TenneT.	Geen effect
083d	Indiener zou willen dat inzicht wordt gegeven in de toekomstplannen met de hoogspanningsverbinding.	TenneT heeft de wettelijke verplichting om elke twee jaar in het investeringsplan te beschrijven en te onderbouwen welke uitbreidingsinvesteringen en vervangingsinvesteringen op stapel staan. Het investeringsplan is in de plaats gekomen van het Kwaliteits- en Capaciteitsdocument (hierna: KCD), dat hiervoor gold. Verwezen wordt naar 070c.	Geen effect
084a	Voor indiener is het van groot belang dat de gezondheidsrisico's worden weggenomen dan wel geminimaliseerd worden.	Zie beantwoording zienswijze 051g.	Geen effect
084b	De woning van indiener bevindt zich in een magneetveldzone. Dit heeft invloed op de marktwaarde en verkoopbaarheid van zijn woning.	Zie het antwoord bij zienswijze 070a.	Geen effect
084c	Volgens indiener is er sprake van een nieuwe situatie in de zin van het beleidsadvies magneetvelden, zoals vastgelegd in de 'Verduidelijking van het advies met betrekking tot de hoogspanningslijnen (DGM/2008105664)', op grond waarvan geen gevoelige bestemmingen in de magneetveldzone mogen worden toegelaten.	In bedoeld advies wordt een van toepassing zijnde passage uit het beleidsadvies inzake magneetvelden van 3 oktober 2005 'over de besluitvorming ten aanzien van [...] hoogspanningslijnen in de buurt van woningen' (SAS/2005183118) geciteerd: "wijzigingen aan bestaande lijnen en bestemmingsplannen waardoor het aantal gevoelige bestemmingen in de specifieke	Geen effect

		zone niet toeneemt <zijn> daarbij ook niet bezwaarlijk”.	
084d	In het ontwerpbesluit wordt geconcludeerd nu het aantal gevoelige bestemmingen niet zal toenemen, er geen sprake is van bezwaarlijke activiteiten. Deze conclusie is volgens indiener onjuist. Er is sprake een nieuwe situatie en dan dient er immers voorkomen worden, dat er situaties ontstaan/voortduren waarin men langdurig wordt blootgesteld aan magnetische velden	Er is geen sprake van een nieuwe situatie, gelet op het beleid. Verwezen wordt naar 084c.	Geen effect
084e	Tevens is het bestuursorgaan ook op grond van artikel 7.35 Wet Milieubeheer verplicht om rekening te houden met alle gevolgen die het besluit kan hebben voor het milieu, waaronder de gezondheid van de burgers. Ten onrechte wordt dan ook geconcludeerd, dat het aspect elektromagnetische velden zich niet verzet tegen verlening van de omgevingsvergunning.	Het aantal gevoelige bestemmingen in de specifieke zone neemt niet toe. Het aantal neemt af. Het aspect elektromagnetische velden verzet zich dan ook niet tegen vergunningverlening.	Geen effect
084f	TenneT zou verschillende oplossingen hebben beoordeeld. In de MER is echter alleen onderzoek gedaan naar het zogenaamde voorkeursalternatief, aangezien dit de meest adequate maatregel zou zijn vanuit kosten- en omgevingseffecten. Nu het MER alleen een beschrijving geeft van het voorkeursalternatief van TenneT en daarmee voorbij gaat aan de andere alternatieven, is er geen sprake van een zorgvuldig onderzoek en besluit.	Zie hiervoor de beantwoording onder 051f.	Geen effect
084g	Het MER bevat berekeningen, waarbij wordt uitgegaan van de huidige situatie (2500 ampère), maar niet van de beoogde nieuwe situatie, waarin de transportcapaciteit wordt vergroot. De berekeningen zijn volgens de indiener dan ook niet duidelijk en inzichtelijk.	Dit is onjuist, verwezen wordt naar bijlage D van het MER alsook de beantwoording van de zienswijzen 083a, 083b en 083c.	Geen effect
084h	Indiener is van mening dat in het MER ook als alternatief had moeten worden beschouwd het plaatsen van wintrackmasten, in plaats van de huidige masten. Windtrackmasten	De kosten van een verbinding met wintrackmasten zijn vele malen hoger dan de kosten van verzwaring van het huidige tracé. De hiermee te behalen verdere reductie van de magneetveldzone	Geen effect

	hebben een minder breed magneetveld.	weegt hier niet tegen op. TenneT is vanuit haar wettelijke taak verplicht om zo kostenefficiënt mogelijk te werken. Het gebruik van wintrackmasten is zodoende geen redelijk alternatief voor de huidige verzwaring van de verbinding.	
084i	In het MER is slechts één mogelijkheid uitgewerkt en wordt ondanks de wettelijke plicht hiertoe voorbij gegaan aan alternatieve mogelijkheden.	Zie hiervoor de beantwoording onder 051f.	Geen effect
084j	Het is daarnaast niet duidelijk of de berekeningen in het MER de huidige of de nieuwe situatie betreffen.	Het is niet duidelijk op welke berekeningen in het MER indiener doelt. Indien indiener doelt op de berekening van de magneetveldzone zijn zowel de huidige als de toekomstige situatie berekend. Zie hiervoor bijlage D van het MER: <i>Bepaling aantal gevoelige bestemmingen bij lijnverzwaring en klokgetaloptimalisatie.</i>	Geen effect
085	Als het begint te waaien maakt de hoogspanningsmast, waar indiener dicht bij woont, een fluittoon. Indiener maakt zich er zorgen over dat deze fluittoon sterker wordt na afronding van de werkzaamheden, als gevolg van extra staal dat toegevoegd wordt aan de hoogspanningsmasten.	Voor zover de zienswijze betrekking heeft op de vraag of er door de verzwaring een groter risico zal ontstaan op windgeluiden geldt het volgende. Een deel van de masten wordt inderdaad versterkt: bestaande staalprofielen en bouten worden vervangen en nieuwe worden toegevoegd. Bij de versterking wordt nauwelijks extra staal toegevoegd. Bij de mastversterkingen worden scherpe randen, kieren en gaten vermeden, omdat deze tot fluittonen kunnen leiden. Als niettemin toch een fluittoon ontstaat, is soms sprake van een moeilijk te achterhalen bron, zeker als de toon alleen bij bepaalde windsterkten en -richtingen ontstaat. Voor zover de zienswijze betrekking heeft op een klacht over de bestaande situatie geldt het volgende. TenneT vermoedt dat het om een mast gaat waarin ook een telecomvoorziening is opgenomen. Door het ontbreken van doppen aan de bovenkant van de antenedragers kunnen deze masten voor fluittonen zorgen. Aan de telecomprovider kan	Geen effect

		gevraagd worden om maatregelen te treffen tegen de geluidhinder. Indien hieraan niet of met onvoldoende resultaat gevolg aan wordt gegeven, wordt verzocht om hierover contact te zoeken met TenneT.	
086a	Door schaalvergroting en mechanisatie is het werken onder de hoogspanningslijnen lastig. Doordat de voet van de masten nu zal worden vergroot, wordt dit probleem alleen maar erger.	De voet van de masten zal marginaal worden vergroot. Het is wel de verwachting dat dit leidt tot een minder efficiënte bedrijfsvoering en een verminderde grondopbrengst. TenneT zal indiener op basis van de werkelijk geleden schade een aanbod doen om de geleden schade te vergoeden.	Geen effect
086b	Indiener wil graag een betere vergoeding van TenneT voor het gebruik van zijn land. De ontvangen vergoedingen zijn volgens indiener niet geïndexeerd, terwijl de grondprijzen nu heel anders liggen dan toen de hoogspanningslijn werd aangelegd. Het economische belang van de hoogspanningsleiding wordt ook groter nu de capaciteit daarvan wordt vergroot. Voor een grondeigenaar is er op dit vlak geen sprake van een hogere vergoeding die gelijk opgaat met dit hogere maatschappelijke nut c.q. geen sprake (meer) van égalité devant les charges publiques.	De besluiten die ter inzage lagen, hebben geen betrekking op de vergoeding die TenneT geeft aan grondeigenaren voor het plaatsen van hoogspanningsmasten op hun grond. Deze vergoeding wordt geregeld in een privaatrechtelijke overeenkomst tussen TenneT en de grondeigenaar. Het ligt voor de hand over dit aspect dus contact op te nemen met TenneT.	Geen effect
086c	Het voorgaande geldt ook voor de middenspanningsverbinding waar Reddyn de beheerder van is.	Voor dit aspect geldt dat contact dient te worden opgenomen met de betrokken netbeheerder en dat dit geen plaats heeft in onderhavige procedure.	Geen effect
125	Indieners maken zich zorgen over de gezondheidsrisico's van hoogspanningslijnen en behouden zich alle rechten voor om eventuele schadelijke gevolgen van de hoogspanningslijn te verhalen.	Zie het antwoord bij zienswijze 051g.	Geen effect